

Brief aan de leden van de Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp en de Commissie Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur in de Tweede Kamer

Betreft: EU-Mercosur vrijhandelsverdrag, met het oog op de Begrotingsbehandeling BuHa & OH en de aanstaande hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2027

Amsterdam, 21 oktober 2024

Geachte leden van genoemde Commissies,

De afgelopen weken zijn de onderhandelingen over een vrijhandelsverdrag tussen de EU en het Mercosur-blok in een stroomversnelling gekomen. In december 2023 stuurden wij al onze visie hierop, met de oproep tegen dit verdrag te stemmen.¹ In een rapport dat we samen schreven met andere organisaties binnen de Handel Anders!-coalitie (2021), hebben we dit verdrag geanalyseerd en stellen een alternatief voor.²

Wij willen nu nogmaals onze zorgen over dit verdrag uitspreken en hopen dat Nederland zijn positie in de Europese Raad verdedigt en dus tegen splitsing van het verdrag blijft. Begin 2023 werd hierover een motie aangenomen door uw Kamer³. Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Schreinemacher heeft destijds laten weten deze motie uit te voeren binnen de Europese Raad: "Het kabinet zal in de tussentijd binnen de EU bepleiten dat een mogelijk EU-Mercosur akkoord een integraal associatieakkoord blijft, zoals verzocht in de motie Teunissen c.s. Het kabinet zal dit actief uitdragen richting de Europese Commissie en de andere lidstaten van de EU."⁴ Mocht het verdrag gesplitst worden dan verliest de Tweede Kamer namelijk de mogelijkheid om te beslissen over het belangrijkste handelsdeel van het verdrag. Ook is bij splitsing een eventuele tegenstem van een lidstaat als Nederland in de Europese Raad onvoldoende om het verdrag tegen te houden. In plaats van unanimitieit gaat dan namelijk een gekwalificeerde meerderheid gelden. Zoals bekend heeft uw Kamer zich naast tegen splitsing in februari in overgrote meerderheid uitgesproken tegen een verdrag waarin landbouw is opgenomen. Deze motie werd gesteund door de coalitiepartijen BBB, NSC en PVV.⁵

Wat betreft de laatste ontwikkelingen rond de onderhandelingen, sluiten we ons aan bij de felle kritiek van de Ierse melkveehouders (ICMSA) op de mogelijke poging tot omkopen van Europese boeren.⁶ Men wil namelijk een fonds instellen om boeren te compenseren voor de schade die het verdrag veroorzaakt door sterk toegenomen oneerlijke concurrentie. Ook sluiten we ons aan bij de kritiek op het verdrag vanuit andere Europese boerenorganisaties en agrarische ketenpartijen.⁷ Zij noemen o.a. de

¹ Visie rechtvaardig handels- en landbouwbeleid door Landbouwcoalitie voor Rechtvaardige Handel: <https://aardeboerconsument.nl/wp/wp-content/uploads/2023/12/23-12-18-Brief-aan-commissies-LNV-en-BuOS-Landbouwcoalitie-voor-Rechtvaardige-Handel.pdf>

² <https://handelanders.nl/nieuwe-publicatie-eu-mercotur-handelsverdrag>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023D09231&did=2023D09231>

⁴ Kamerbrief april 2023:

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023D15469&did=2023D15469

⁵ Motie <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2024D03702&did=2024D03702> Stemming: https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2024A00908

⁶ ICMSA raises concerns over 'bribe' to farmers on Mercosur deal, zie: <https://www.agriland.ie/farming-news/icmsa-raises-concerns-over-bribe-to-farmers-on-mercotur-deal/>

⁷ JOINT STATEMENT: EU-MERCOSUR Trade Agreement - Urgent action needed to protect the EU AGRI-FOOD chain, door: AVEC – Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU countries
CEFS – European Association of Sugar Manufacturers, CEPM – European Confederation of Maize Production, CIBE – International Confederation of European Beet Growers, COPA-COGECA – The united voice of farmers and their cooperatives in the European Union, EUWEP – European Union of Wholesale with Eggs, Egg Products, Poultry and

tegenstrijdigheid van dit verdrag met onder andere de European Green Deal en de uitkomsten van de Strategische Dialoog.⁸ Hierin wordt juist opgeroepen om beter om te gaan met het strategische belang van landbouw en voedselzekerheid binnen vrijhandelsonderhandelingen, en deze te herzien. Het onderhandelingsmandaat dateert uit 1999, en voorlopige afspraken uit 2019 dateren van voor de Covidcrisis en de oorlog met Oekraïne. De extra oneerlijke concurrentie vanuit Mercosur komt ook nog bovenop de toegenomen concurrentie vanuit Oekraïne, doordat deze handel verder werd geliberaliseerd de afgelopen jaren. De organisaties wijzen nogmaals op de tegenstrijdigheid dat boeren in de EU aan steeds hogere milieu- en dierenwelzijnseisen moeten voldoen, terwijl de deur verder wordt opgezet voor producten met lagere standaarden. Wij sluiten ons graag bij deze kritiek aan.

Alternatief

Tenslotte wijzen wij u nogmaals op de kansen die een Nee tegen EU-Mercosur biedt voor een fundamentele herziening van het huidige handelsbeleid binnen de landbouw, en een coherent en effectiever EU Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Het huidige GLB geldt tot 2027, maar nu al worden de eerste stappen gezet richting een nieuw GLB voor de periode na 2027. We sluiten ons graag aan bij de voorstellen van de Europese boerenorganisatie European Coordination Via Campesina, voor de herinvoering van marktregulering binnen het Common Market Organisation onderdeel van het GLB.⁹ Deze leiden tot eerlijke en stabiele prijzen aan boeren, meer in plaats van minder boeren, evenwicht in de landbouwmarkten en het tegemoet komen aan de toenemende milieu- en klimaatuitdagingen.

Ook ondersteunen we het pleidooi van de internationale boerenorganisatie La Via Campesina om te komen tot andere multilaterale handelsregels gebaseerd op voedselsoevereiniteit.¹⁰ Als de huidige WTO-regels fundamenteel worden veranderd, kunnen de verkeerde beleidskeuzes binnen het GLB (sinds de vrijhandelsafspraken in 1992) worden hersteld. Pas dan kan werkelijk worden voldaan aan de doelstellingen van het GLB, zoals een redelijk verdienmodel aan voedselproducenten bieden. Het voordeel is dat het GLB-budget bij deze hervorming ook veel effectiever kan worden ingezet en geheel ten goede komt aan het behalen van maatschappelijke doelstellingen.

Mocht u vragen of opmerkingen hebben dan horen wij dat graag.

Hoogachtend,

namens de Landbouwcoalitie voor Rechtvaardige Handel: Dutch Dairymen Board, Foodwatch Nederland, Nederlandse Akkerbouw Vakbond, Nederlandse Melkveehouders Vakbond, Platform Aarde Boer Consument en Vereniging voor Biologisch-Dynamische Landbouw en Voeding

Coördinator: Guus Geurts

guusgeurts@yahoo.com

00 31 643979849

Game. Zie: <https://avec-poultry.eu/news/joint-statement-eu-mercosur-trade-agreement-urgent-action-needed-to-protect-the-eu-agri-food-chain/>

⁸ Zie voor een kritische analyse van de Strategische Dialoog door Platform Aarde Boer Consument:

<https://aardeboerconsument.nl/reactie-op-rapport-strategic-dialogue-on-the-future-of-eu-agriculture>

⁹ <https://www.eurovia.org/publications/next-cap-must-prioritise-common-market-organisation-revision-to-build-european-food-sovereignty/> De gedetailleerde uitwerking van de voorstellen zijn hier te vinden:

https://www.eurovia.org/wp-content/uploads/2024/09/2024-08-EN-Recommendations-OCM-ECVC_rev.pdf

¹⁰ <https://viacampesina.org/en/free-trade-agreements-failed-trade-agreements-an-alternative-is-now-urgent-and-necessary/> Het Aziatische platform van maatschappelijke organisaties Focus on the Global South sloot zich bij dit pleidooi aan: <https://focusweb.org/statement-wto-is-unfit-for-purpose-in-an-era-of-multiple-crises-it-is-time-for-an-alternative-international-trade-framework-based-on-food-sovereignty/>